

GLASOVA Panorama

KRANJ, 22. JUNIJA 1963

STEVILKA 24

Dvojni, mešani polet v vesolje

Polet ženske v vesoljski ladji

Za desetino moških kozmonavtov je v nedeljo poletela za njimi v vesolje tudi prva ženska Valentina Terješkova — Polet je pokazal, da ženska prav tako kot moški lahko prenaša breztežnostno stanje

Po skupnem poletu, ki je trajal 71 ur, sta se oba nova vesoljska potnika Valerij Bikovski in Valentina Terješkova spustila na Zemljo na kraju, ki je bil določen za pristanek. Kot vedno do sedaj, se je v kraju pristanka zbralo veliko ljudi, ki so pozdravili nov uspeh sovjetskih kozmonavtov in kozmonavtk.

Najprej je po 49-kratnem obkroženju Zemlje po preletu približno dva milijona kilometrov pristala Terješkova. Dve uri kasneje je pristal še Valerij Bikovski, ki je bil v vesolju 121 ur in je tako kozmonaut, ki ima za seboj najdaljšo pot.

Vse naprave v obeh vesoljskih ladjah so med poletom delovale brezhibno. Terješkova in Bikovski sta dokazala, da lahko človek v vesolju preživi ne samo več dni, temveč lahko tudi dela brez kakršnihkoli motenj in škode za svoje telo.

Ta polet je tudi važen, ker je prvič dokazano, da ženska prav tako kot moški prenaša breztežnostno stanje in lahko dlje časa živi v vesolju.

Valentina Terješkova, mlada ruska delavka, prva ženska, ki je poletela v vesolje

Nemški filmarji na Bledu

Ze nekaj tednov se na Bledu zadržuje filmska skupina, ki snema nemški film »Vesolje v Hochsalzkammerguttu«. Film bodo posneli na Bledu, zunanj posnetke pa so napravili tudi v Vintgarju, v Lescah, na blejskem gradu, ob Bohinjskem Jezeru in v Bohinjski Bistrici. Vsebina filma je zabavna.

Na sliki je znani orkester Chris Barbar's, ki je na snemanje priletel naravnost iz Londona. Govori se, da bo orkester stal več kot film.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

Pot, ki jo je prehodil v času vojne iz Črne gore v Slovenijo, ga je objela kot on njo in mu ostala še v živem spominu. Kot stotnik je po osvoboditvi opravljal vojaške dolžnosti v Ljubljani. V letih po vojni se je poročil s Slovenko in dolžnosti so ga pripeljale v Škofjo Loko. Tod je pred dvajsetimi leti našel drug svet: Sora mu je zamenjala Taro, ki teče skozi njegov rojstni kraj Kolašin, spominja pa ga tudi na Lim, ki se vije skozi Bijelo polje, kjer je doraščal...

To so bežni utrinki njegovega življenja, čeprav mi je MATIJA ČUJEVIC odan pripovedoval tako, da sem pomisli, da gledam delček filma o njegovem življenju, zakaj za vse je primanjkovalo časa. Pred nekaj leti je bil upokojen, letos pa mu je bilo zaupano vodstvo gostinskega podjetja »Krona«.

● Kakšni so vaši občutki spriča dejstva, da ste že sedmi direktor v tako kratkem času? Pravijo, da je ta številka nesrečna ...

Našel je drugi svet

— »Dobrih občutkov nimam, strahu pa tudi ne. Ali nismo pred kratkim začeli skoraj na vsakem koraku izgovarjati besedo rotacija? Kar pa zadeva pomen številke 7: saj je srečna. Ali ne prinaša nova ustava sedemurnega delavnika?«

● Lani so zaprli privatna gostišča, letos jih bodo aktivirali; se bojite konkurenč?

— »Zakaj pa? Konkurenca je zdrava, seveda mora biti na zdravih temeljih.«

● Znane so anekdoti o Črnogorcih ...

— »Sem eden izmed mnogih, ki se trudijo, da bi jih ovrgli. Morda me je življenje na slovenskih tleh prerodilo, sicer pa prvi žulji na rokah so se mi pokazali s 15. letom. Menim, da so šale nedvomno tudi del kulturnega bogastva oziroma izživljanja nekega ljudstva. Izvor anekdot o Črnogorcih je še predvojni iz »Osišanega ježa« ...«

● Želite?

— »Osebnih nimam, sem upokojenec JLA. Najbolj zadovoljen bom, če mi uspe, da bodo gostje bolj zadovoljni, kot pri mojih prednikih. Seveda na le to odvisno od številnih čitalcev.«

Velika aféra v spod. domu

Raz-tele-šeni minister

JOHN DENNIS PROFUMO je napravil izredno kariero. Bil je nekoč najmlajši poslanec v britanskem spodnjem domu, pozneje je postal najmlajši brigadni general in uspelo mu je iztrgati ministrstvo obrambe iz rok politikov. Od vsega tega so zdaj ostale samo razvaline. Po britanskih političnih pravilih je obrambni minister Profumo končal politični vzpon za vedno s strašnim padcem.

Grešni kozel

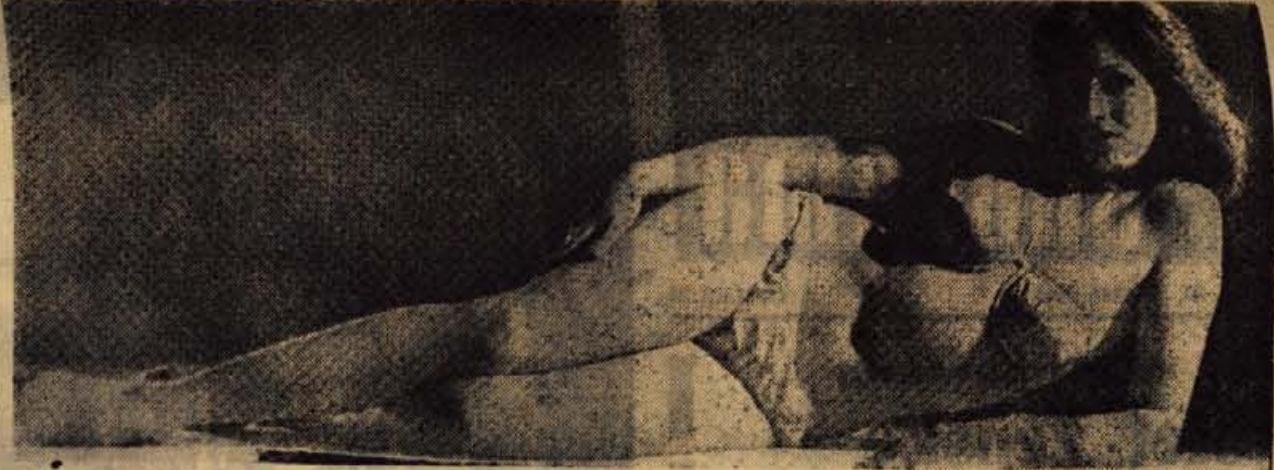
Nesrečen dan za britanskega obrambnega ministra so pripravljali na vseh straneh. Sam minister je bil seveda kriv, da se je dal ljudem v zobe. Na prvi spomladanski dan, 21. marca letos, so laburisti zahtevali v britanskem spodnjem domu pojasnilo glede govoric, ki so se po Londonu širile na račun britanskega obrambnega ministra Profuma. Dan pozneje se je plesasti 48-letni minister Združenega kraljestva dvignil s svojega zelenega sedeža v britanskem parlamentu in vznemirjeno izjavil: »Nič slabega ni v mojih odnosih s Christino Keeler.« S to izjavo je minister ovrgel zahtevo laburističnega poslance polkovnika Georgea Wigga, ki je zahteval pojasnilo o dekletu, ki so ga med poslanskimi klopmi imenovali »call-girls«.

Vprašanje laburističnega poslanca ni bilo sestavljeni zaradi moralnega pranja britanskega obrambnega ministra, pač pa zaradi suma, da je bila 21-letna lepotica, ki si je kruh služila kot fotografski model, povezana s sovjetskimi vojnimi.

Nočno posvetovanje

Po tem dogodku v britanskem spodnjem domu je imela Macmillanova vlada triurno nočno sejo. Izid tega nočnega posvetovanja je bil zelo kratkovid: zanikali so sleherno krivo ministra Profuma. Za javnost je bila stvar s tem zadušena, ker je minister pretil s sodnim pregonom, če bi primer še naprej raziskovali. Senzacionalni

Christine Keeler, enaindvajsetletna lepotica z dolgimi nogami in Rolls-Roycem. Njena zgodba se bo končala pred sodiščem

opozicije in nezadovoljstva v lastni Macmillanovi stranki, je minister zapisal: »Dolgo sem varal vlogo in svoje prijatelje v spodnjem domu. Z obžalovanjem moram priznati, da izjava, ki sem jo dal v spodnjem domu, ni bila poštena in sem z njo prevaril spodnji dom.«

Zadnje poglavje

Še za binkosti je britanski obrambni minister, ki je poročen z znano angleško gledališko in filmsko igralko Valerijo Hobson, mč hudega sluteč odletel na počitnice v Italijo. V tem času je bila usoda ministra seveda že zapečatena. Prijatelj Christine Keeler dr. Stephen Ward, pri katerem je manekenka več let stanovala, je ogorčen nad lažmi ministra napisal dve pismi: eno na naslov notranjega ministarstva, drugo pa na naslov parlamentarne opozicije, v katerih je opisal resnične odnose med ministrom in dekletom.

Kmalu je poslanec levih laburistov Ben Parkin vstal in zaprosil notranjega ministra, naj obrazloži pismo, ki ga je dobil od dr. Warda.

Minister naj pojasni, »kaj namerava ukreniti, da bi preprečil razširjanje callgirls organizacij?«

Po razpravi, ki je sledila potem v britanskem parlamentu, je Macmillanova vladu moralna opustiti misel, da bi že letos razpisala nove volitve. Bil bi to za konzervativno stranko nepremišljen samomor.

Bazen lorda Astora se je svetil kot živo srebro. Radi bi se okopali. Ni bilo važno, če smo imeli s seboj kopalne obleke. V kabinah so bile vedno na zalogi. Nikogar ni bilo pri bazenu in skočila sem v vodo. Stephen (dr. Ward) je velik šaljivec. Vedno mora napraviti nekaj, da razveseli družbo. Začel me je nagovarjati, če imam tolliko poguma, da bi se okopala gola? Iz kljubovalnosti sem pristala. Skočila sem goila v bazen in zaplavala.

Kmalu je bilo ob bazenu vse polno ljudi v večernih oblekah. Bila sem goila kot dojenček, ki pride na svet. Imela sem samo eno možnost. Pri stopnicah bazena sem pograbila brisačo in si z njo zakrila del telesa. Takšna sem bila predstavljena ministru.

Kmalu je prišla tudi ministrica žena Valerina Hobson:

— Kaj vi ne nosite kopalk me je vprašala.

Vzela sem njene kopalke, ki mi jih je ponudila. Tako sem ob snidenju z njenim možem dobila tudi njene kopalke. To je bila usoda. Vedela sem, da bom postala njegova ljubica.

Globus

Lepa kolena

JO ANN PFIRER iz St. Louisa so njeni učitelji poslali domov z nekega šolskega izleta, ker se je uprla zahtevi učiteljev, da bi na izletu nosila vsaj deset centimetrov daljše krilo. Dijakinja je bila zelo ogorčena nad ukrepom učiteljev, še bolj ogorčen pa je bil seveda njen oče. »Prvič,« je dejal jezen oče, »ima Jo Ann zelo lepa kolena, ki jih lahko mirne duše pokaže in drugič se moja hčerka razume na to, kaj je elegantno in spodobno.«

Očetovstvo

TERRY HUNTINGDON, bivša »miss Amerike«, ki se je potegovala tudi za naslov »miss sveta« je zgubila v Los Angeles pravdo zaradi očetovstva. Priče so se 16 ur posvetovale pred sodiščem, preden so razglasili, da obtoženi ni oče deklice, ki jo je rodila Terry. Po razsodbi je Terry padla neki priči okoli vrata in jokala.

Vrnitev z obiska

FIDEL CASTRO, predsednik kubanske vlade, je pozabil točno uro vrnitev v domovino sporočiti predsedniku Osvaldu Dorticosu, ko se je vrnil z obiska v Sovjetski zvezdi. Zaradi tega ga na letališču ni čakala telesna straža in se je predsednik vlade Fidel Castro moral s taksijem odvleči z letališča v svojo rezidenco.

Vtisi s potovanja od Mandžurije do Hongkonga

Čudež na ulici

Bil sem na teh. »Kako pogosto vzletijo letala med Moskvo in Pekingom,« sem vprašal uradnika na kitajskem turističnem uradu. Napravil je kratek premor, preden je odgovoril, in takrat sem znova spoznal, da je na Kitajskem za vsak odgovor potreben intelektualni premislek. Potem je dejal: »Letala letijo vsak dan, toda ni nujno, da bi vzletela vsak dan.«

Letalo, s katerim sem priletel, je bilo napol prazno. Potovanje na Kitajsko spada med nasprotja sodobnega sveta in izrazi teh nasprotij so reakcijska letala in vstopne vize. Psihična stran tega potovanja ni lahka. Vsakdo lahko zajtrkuje v Pekingu in večerja v Londonu. Čas poleta traja 13 ur. Vendar je prepad med Kitajsko in Evropo velik.

Vse, kar sem na Kitajskem videl, bom opisal v obliki turističnih vtisov. Nisem izbiral poti po Kitajski po svoje, pač pa so mi jo kazali kitajski turistični vodniki. Tako lahko opisem samo tisto, kar sem videl, in najbrž bodo moja zapažanja zaradi točnega usmerjanja poti in krajev včasih morda zmotna.

Ne bom pripovedoval ničesar o »temnih straneh kitajskega hitrega skoka naprej«. Te stvari so skrite. Morda »temne strani« na Kitajskem obstajajo, morda so omejene, nemara jih pa sploh ni? Tega odgovora ne vem in nisem se mogel dovolj potruditi, da bi to zvedel.

Naj začнем s prizorom, ki so ga uprizorili z menoj na kitajski ulici. Prvo jutro v Hankovu sem odšel sam na sprehod vzdolž ulice še pred zajtrkom. Bel obraz na ulici, posebno v odmaknjene mestih, predstavlja redko priložnost in kmalu sem bil obkrožen s stotimi otroškimi glavami.

Otroci so bili videti zdravi, med njimi ni imel nihče trahoma, nihče ni bil suh in podhranjen in nihče ni skušal beračiti. Razlike z ostalimi azijskimi deželami ni treba zakrivati.

Naši gostitelji so se zelo posmehovali poročilom zahodnih časopisov o kitajskih ženah. Prigovarjali so nam, naj iščemo lačne ljudi. Ne vem, če so ljudje občutili lakoto v letih 1960 in 1961, ko je Kitajce, kot pravijo, zadela »priroda nesreča«. Zdaj o lakoti ni bilo sledu.

Kitajski želodec

Kaj vem o kitajski deželi, ki sem jo opazoval skozi okno vlaka skupaj 96 ur potovanja. Vlak nas je premetaval na vse strani in se sunkovito zaustavljal. Ni bilo sledu o evropskem udobju, vendar je vožnja z vlakom za Kitajce boljša kot nič.

Prepričal sem se, da kitajski potniki dovolj jedo, da bi se obdržali pri življenu in pri moći, vendar se hranijo na meji varčnosti. Temu moremu sklepku je dala veljavno zbirka prejšnjih izkušenj in raziskav. Živiljenska raven ljudi v posameznih kitajskih pokrajinal je odvisna od naseljenosti. Ljudje, ki imajo težave s prehrano nimajo v hišah psov. Na Kitajskem sem videl veliko število psov — ne garjavih in lačnih, ki jih tuječ vidi klatiti se po indijskih vaseh, pač pa krepke in žive.

V mestih je glavna prehrana racionirana. Količino riža za prehrano določajo po delu: uradnik dobi 15 kg riža mesečno, železarji in težki delavci pa 25 kg. Meso je prav tako na karte. Perutnina, ribe in jajca se dobijo v prosti prodaji in povsod, kjer sem se pozanimal, so jih imeli na zalogi. Nikjer pred trgovinami z živilimi nisem videl vrst, razen morda kopice kupcev v majhnih prodajalnah, kjer so prodajali pecivo.

Cene so visoke. V primerjavi z zasluzki kitajskih delavcev pa so cene naravnost blazno visoke: za pol kilograma riža morajo delavci delati pol ure, za pol kilograma rib dve uri, za pol kilograma svinjine pet ur in za piščanca deset ur. Bil sem presenečen, da je kitajski čaj predrag za Kitajce. Za pol kilograma čaja morajo Kitajci delati dva dni.

Kitajska ulica. Posnetek je napravljen v novem delu mesta Hsien Chiao v pokrajini Anhwei. Nekatero novozgrajene hiše so podobne hišam, ki jih gradimo pri nas.

Kitajski zid

Kadarkoli sem hotel kaj zvedeti o kitajskih razmerah, sem moral pohititi k našemu vodniku Liju, ki mi je razložil uradno kitajsko stališče. Vprašal sem, kdaj bodo lahko s takšnim prirastkom ljudi odpravili sedanje omejitve v prehrani. Mož mi je najprej pojasnil razliko med Malthusovo in Marxovo teorijo, pozneje pa dodal, da sta skoraj dve tretjini kitajskoga ozemlja še vedno neobdelani. Kitajci si veliko obetajo od pokrajine Sinkiang.

Če potujete skozi osrednjo in južno Kitajsko — prašna severna ravnina je pravo nasprotje — imate pred očmi močan vtis plodnosti te zemlje. Preplavljena rízeva polja se prepletajo s številnimi majhnimi njivami, zasajenimi z zelenjavom in tobakom, ki stoji na njivi kot kakšna obilna gospodinja — košato in našopirjeno — in je zasajen na najboljših površinah. To niso prave kmetije, temveč neskončni predeli njiv.

Na kmetih

Niti palec zemljišča na Kitajskem ni zapuščen in neobdelan. Ob neki priložnosti sem videl zelje zasajeno med vrstami čajevca. Hsin Chiao komuna v bližini Kantona je bila pravi subtropski raj, v katerem so pridelovali čez 20 vrst sadja: mandarine, ananas, breskve, pomaranče in drugo. Oster vonj, ki je prihajal iz lepljivih polj, nas je spomnil, da konvoji prihajajo vsakih 24 ur iz mesta. Nisem bil preseacen, ko so nam povedali, da zelenjavjo pridejajo šestkrat na leto.

Zasebni kos zemljišča, ki so ga kmetje v ko-

muni zadržali za lastno obdelavo, znaša eno štirindvajsetino jutra. To lahko zveni kot dobra šala, toda ne verjamem, da Kitajci tega koščka zemlje ne obdelujejo uspešno.

Obiskali smo komuno Hsin Chiao in še neko drugo komuno v bližini Honkonga, kjer pridejo čaj. Dejstvo je bilo, da sta bili obe komuni urejeni vnaprej za razkazovanje tujcem. Opozarjali so nas, naj za primerjavo napredka primerjamo hiše zasebnih kmetov in hiše »kumunarjev«. Čeprav ta kraj za Kitajsko morda ni bil tipičen, vendar to ne pomeni, da ni bil resničen. Nobenega dvoma ni, da sta obe komuni dobro uspevali. Lažne so govorice, da bi žene in može živelji v ločenih spalnicah ali celo jedli v ločenih kuhinjah in jedilnicah.

Hiter skok naprej

V obeh komunah smo bili povabljeni v hiše in videli družine, ki so posedale po opoldanskem košilu. Nekaj neokusnih stanovanjskih blokov so zgradili v komuni Hsin Chiao, vendar je večina ljudi živelja v svojih vaseh, v hišicah, kjer so živelji že od nekdaj.

Na vsej poti, kjer smo videli kmete, kmetje niso delali nič drugega kot kmečka dela. V komunah so bile tudi neke manjše tovarne, vendar so izdelke uporabljali samo v komuni. Hsin Chiao komuna ima tudi majhno opekarno, »čajeva komuna« pa delavnico pohištva in obe komuni izdelujejo svoje lastne lemeže in drugo poljedelsko orodje. Industrije na tekoči trak ni bilo.

Vse iz sintetičnih snovi - tudi hiša

Štirinadstropna stanovanjska zgradba v predmestju Moskve vzbuja pozornost zaradi lepe zunanjosti

Pred kratkim je v Moskvi opravljala svojevrsten »izpit zrelosti« skupina moskovskih projektantov — s štirinadstropno zgradbo s 55 stanovanji — zgrajeno iz sintetičnih snovi. Stavba je pripravljena, da bo sprejela prve stanovavce. Njena zunanjost je izredno privlačna: svetlo zelene opažne plošče, oranžni oporniki iz armiranega betona in črne aluminijaste ograje na balkonih.

Hiša iz čudnih snovi

Zgradba je poskusna. Z njo so hoteli pokazati, kako veliko vlogo lahko odigra kemijska v množični izgradnji. Mogočede preizkušajo tudi razne variante razporeditve stanovanj.

Samo nosilna in mednadstropna konstrukcija sta izdelani iz armiranega betona. Povsod drugod ima glavno besedo sintetična snov. Zunanji zidovi so debeli le 10 centimetrov, po svojih izolacijskih sposobnostih pa ustrezajo zidu v debelini treh opek.

Tla v stanovanjih so različna. Nekatera so prekrita z linolejem, pod katerim je posebna podloga, druga pa z drugimi novejšimi materiali. Če leta se bo pokazalo, katera snov najbolj ustreza. V večini stanovanj ni več težkih železnih kopalnih kadi, porcelanskih umivalnikov in podobnega. Kemija je odprila več sintetičnih snovi, ki so uspešno zamenjale stare. Največ so uporabljali plastične, polimeristile, polietilen (za vodovodne cevi).

Vgrajeno pohištvo

Uporaba vgrajenega pohištva omogoča, da si stanovniki po svojem okusu razmeščajo prostore v stanovanju. Nosilni zidovi so namreč le na mejah stanovanj tako stanovniki lahko premeščajo pregrade — stenske omare, kakor jih je volja in povečujejo ali zmanjšujejo velikost posameznih prostorov. Dvosobno stanovanje ima na primer 45 kvadratnih metrov stanovanjske površine. V teh mejah stanovniki lahko spremenijo razmerje sob ali si uredijo celo tri. To velja tudi za kuhinjo. Nujemnik lahko pusti pregradno, kakor so jo predvideli projektanti in obdrži majhno kuhinjo ali pa jo preuredi v bivalni prostor.

Vsako stanovanje — od enosobnega do petosobnega — ima vse ugodnosti. Prostori so v notranjosti prevlečeni z zidnimi tapetami, ki jih je mogoče umivati. Zidovi v kuhinji so obdani s sintetično snovjo, ki se prav tako umiva. Vgrajena je tudi občasna ventilacija. Kakor hitro nekdo priže luč v stranici ali kopalnici, se avto-

matično vključi ventilator, ki vskriva vlago in prečisti zrak.

Ker vzidane omare zamejujejo omare za obleko in perilo, police za knjige, pisalne mize in podobne kose pohištva, ki zavzemajo precej prostora, stanovniki pravzaprav ni treba prinesi s sabo drugega kot stole, naslonjače in kavče.

Se en zanimiv podatek: kvadratni meter stanovanjske površine tehta le 900 kilogramov (v primerjavi s 1500 kilogrami v navadnih zgradbah).

ZANIMIVOSTI

Vrtanje po zobu brez bolečin

Neka tovarna v Veliki Britaniji je začela izdelovati zobne svedre, za katere trdijo, da ne povzročajo nikakršnih bolečin. S temi vrtavci na zob ni treba pritiskevati, prav tako ne ustvarjajo vibracije. Imajo dvakrat več obratov kot vsi ostali vrtaveli, ki so bili izdelani doslej.

Povečana radioaktivnost v atmosferi

Ameriška federalna komisija je objavila podatke, da se je radioaktivnost v Zemljini atmosferi po nuklearnih poskusih v preteklem letu podvojila. Poskuši so bili opravljeni v ZDA in v SZ. Količina radioaktivnega »karbona 14« je precej večja kot prej, količina radioaktivnega »stronca 90« pa se je v letu 1962 v ZDA povečala za štirikrat. Izračunali so, da bo potrebno 5760 let, da se bo povečana količina radioaktivnega karbona zmanjšala na polovico. Zato je mogoče domnevati, da jedrski poskusi povzročajo stalne spremembe v okolju, v katerem živimo.

Obstaja prepričanje, da sedanji nivo radioaktivnosti še vedno ne predstavlja večje nevarnosti za življenje in zdravje ljudi. Toda nihče ne more z gotovostjo trditi, kje je meja nevarnosti. Zelo verjetne so domene, da bo povečana radioaktivnost vplivala na to, da se bodo rodili (čeprav v manjšem številu) otroci s težkimi duševnimi in telesnimi okvarami.

Ali je ciklon mogoče napovedati?

Sedmega oktobra 1737. leta je močan ciklon prodrl ob rokavu Hugli, ob katerem je mesto Kalkuta. V reko so vdru ogromni valovi iz Bengalskega zaliva in voda se je razlila takoj hitro, da je v nepričakovani poplavi utonilo 300 tisoč ljudi.

Strahovit ciklon v Bengalskem zalivu je 31. oktobra 1876. leta uničil na svoji poti vse ladje in se zaustavil ob obalnem mestu Čitagont, ki je bil pred kratkim spet poškodovan. Veter in valovi so vrgli na obalo mnoge ladje in porušili skoraj vse zgradbe. Voda — globoka 6 do 12,5 metrov — je preplavila nekaj otokov na ustju reke Gangesa in vse zemlješče do 10 kilometrov od obale. Tedaj je izgubilo življenje 250 tisoč ljudi. Pred tem so zabeležili še okoli 100 »ciklonih plim«, ki so zahtevali od 20 do 80 tisoč ljudskih žrtev.

V Zahodni Indiji je leta 1780 besnel velik uragan, ki je povzročil smrt 35 tisoč ljudi, med katerimi je bilo tudi 5 francoskih mornarjev. Tudi tam je področje pogostih ciklonov.

Zanimivo je, da nekatere vrste obalnih rakcev vnaprej občutijo približevanje nesreč.

če z morja. Tedaj bežijo na obalo, za razliko od meduz in nekaterih rib, ki se umikajo v globino.

Sodobna znanost razpolaga z možnostmi, da pravčasno odkrije bližnje nesrečo. Ameriški znanstvenik V. Munk je skonstruiral naprave, ki zapisujejo pojav posebnih valov v morju, ki so sicer za oko nevidni. Valovi so zelo nizki in dolgi, napredujejo pa z veliko hitrostjo pred ciklonom, ki jih povzroča. S pomočjo takih naprav so odkrili že mnoge ciklone. V zadnjem času pa v tem nesreču uporabljajo tudi meteoroške satelite.

Češkoslovaško potniško letalstvo praznuje 40 letnico obstoja. Začelo se je pravzaprav že 1911. leta, ko je domači letavec Jan Kašpar na svojem primitivnem, iz lesa, platna, pločevine in žice zgrajenem letalu preletel brez pristanka 90 km od Pardubice do Prage. S prevozom potnikov so začeli leta 1923 med Prago in Bratislavijo, ko so prepeljali letno 29 potnikov. Danes spada Češkoslovaška med prvo tretjino držav z najbolj razvitim potniškim letalstvom. Redne zveze vzdržujejo na 22 mednarodnih progah, od katerih jih ena povezuje tudi z Ameriko, kjer pristajajo češkoslovaška letala na havanskem letališču. Pričakujejo, da bodo kmalu prepeljali milijon potnikov letno. V notranjem prometu pa zavzema Češkoslovaška 6. mesto med evropskimi državami. Na sliki je del praškega letališča, kjer pristajajo tuja letala

Kaj mislijo tujci o nas

DOBRI VTISI

Pred kratkim so bili v Kranju kegljači iz obdonavskega mesteca Krems v Avstriji. Po vrnitvi je tamkajšnji deželni časopis priobčil razgovor s predsednikom kegljaškega kluba Karelom Stögmierjem. Prinašamo kratek izčerk iz razgovora, ki govori o vseh tujcev o našem mestu in o ljudeh.

Pot v Kranj

Zastopnik časopisa: Gospod predsednik, kako je sploh prišlo do nastopa kegljačev v Kranju?

STÖGMER: Predvsem bi se vam rad kot zastopniku edinega časopisa, ki se zaniima za naše potovanje v Kranj, lepo zahvalil. Lansko leto ob svetovnem prvenstvu v Bratislavu, smo navezali stike s kranjskimi kegljači. Po dogovoru so kranjski kegljači lani v novembra mesecu nastopili v Kremsu.

Pričakovali smo zato povratno srečanje v Kranju. Po dolgotrajni vožnji smo dne 23. maja prispeli v Kranj, pred hotel Evropo, kjer nas je pričakala večja množica mešanov in kegljačev. Potovali smo s povsem novim avtobusom.

Zastopnik časopisa: Kako ste se počutili z vašimi tovarši v Jugoslaviji?

STÖGMER: Povedati moram, da smo bili že na meji ob prihodu v Jugoslavijo zelo prisrčno sprejeti. Sprejem v Kranju pa se ne da opisati, to je treba doživeti. Po pozdravih smo se okrepčali in zasedli svoje sobe v hotelu Evropa. Ker je bilo tekmovanje že ta dan, smo kmalu odšli na kegljišče, ki ima štiri zelo dobre in lepe steze. Kegljilišče je zelo lepo in ima tuji prostor za občinstvo. Tačkoj v prvih urah bivanja v Kranju smo že občutili nedoziveto gostoljubnost Kranjanov.

Sprejem pri županu

Zastopnik časopisa: Ali nam lahko poveste, kako veliko mesto je Kranj?

STÖGMER: Mesto Kranj je približno tako veliko kot naše mesto Krems. Ima 23 tisoč prebivalcev. Na sprejemu pri županu, ki je star 26 let, smo zvedeli, da je mesto industrijsko, predvsem je razvita tekstilna industrija, električna, finomehanična in čevljarska. Po prisrčnem sprejemu in zakuski pri županu, smo si ogledali poslopje občine, ki je popolnoma novo, grajeno v marmorju z leseniimi stropi. Ob tej priložnosti nam je župan obljubil, da bo obiskal mesto so zelo ugodni. K temu bi

Razvoj francoske avtomobilske industrije

Dva pariška časopisa – Usine Nouvelles in L'Economie – sta hkrati razpravljala o razvoju in perspektivi avtomobiliske industrije v Franciji. Prvi meni, da bo francoska avtomobiliska industrija kljub povečani proizvodnji v drugih državah nadaljevala v sedanjem tempu. Po predlogu četrtega plana razvoja in modernizacije te industrije je bilo leta 1959 izdelano 1 milijon 240 tisoč avtomobi-

lov, 1960. leta 1 milijon 300 tisoč, za 1. 1965 predvidevajo proizvodnjo 1 milijon 850 tisoč oziroma povečanje za 42 odst. v primerjavi z letom 1960. Tolej število avtomobilov bo seveda težko spraviti na tržišče, vendar menijo, da bo domače tržišče lahko prevzelo okoli milijon vozil, ostalo pa bo prepusteno izvozu. Razumljivo je, da se lahko to še vse spremeni, vendar so Francovi slej ko prej opitimisti, še posebno glede na

sijajen skok prodaje v zadnjih letih.

S povečano proizvodnjo se bo povečalo hkrati tudi število zaposlenih v avtomobilski industriji, in sicer na 146.000 oseb. Od tega bo 108 tisoč delavcev in 38 tisoč uslužbencev. V povečano proizvodnjo bodo vključene tudi razne druge vrste industrije, kakor na primer industrija pločevine, vzmeti, jekel, litiga železa, aluminija, barv, tekstila, plastičnih mas in drugega.

Drugi časopis pa objavlja podatke o dnevni proizvodnji in pravi, da izdelajo v Franciji dnevno okoli 5800 avtomobilov, in to po podatkih iz junija 1962. Francija je sedaj na četrtem mestu v svetovni

Krems, kjer je prebival umetnik, slikar Smid, ki je bil rojen v Kranju.

V soboto so nas domači kegljači povabili v njihova stanovanja. Občudovali smo lahko stanovanja delavcev s kopalicami, švedskimi kuhinjami in televizijskimi spremenili. Popoldne so nam pripravili z osebnimi avtomobili izlet na Bled, ki je eno najlepših letovišč v Jugoslaviji. V pravem pomenu besede »krajsanje!«

Videli smo že dosti nemških, angleških, francoskih, italijanskih in danskih letovišč. Hoteli stoje ob obali jezera. Obiskali smo tudi dolino Drage ob vzniku Karavank. Tam smo našli alpsko floro, ki pa je zelo zaščiten. Prirodne lepote, ki jih mora vsakdo videti! Ogledali smo si tudi cerkev na Brezjah, kjer smo lahko opazili, da je bila zelo obiskana.

Ob godbi in plesu smo načelo preživel lep večer. Drugi dan smo se prek Ljubljane in Maribora vrnili domov.

Ugodni vtisi

Zastopnik časopisa: Kakšne splošne vtise ste odnesli iz Jugoslavije?

STÖGMER: Splošni vtisi so zelo ugodni. K temu bi

poudaril: Jugoslovani so mirni, pridno, napredna željno ljudstvo, zelo gostoljubni in prisrčni. Ampak prosim: o tem naj se vsak sam prepriča!

Kar nas je posebno prepričelo, so dobre ceste.

Zastopnik časopisa: Hvala za vaša pojasni-

la. Imate še kaj povedati?

STÖGMER: V imenu kegljaškega kluba bi se rad na tem mestu zahvalil vsem kegljačem in kegljačicam iz Kranja, županu občine Kranj in hotelu Evropa za dobro in odlično postrežbo.

Koliko piva popijemo v vročih dneh

Pivo odžeja

Ceprav se prava poletna prieka še ni začela, imajo pivo že nastavljeno na točilih mizah. Natakarji strežejo goste vedno bolj pogosto z grenko pičajo, ki ljudi odzaja. Domačini, prišleci in tujci naročajo v prvi vrsti pivo.

Ko gledamo po gostilnah, bi sklepali, da pri nas ljudje popijejo velike količine piva. Statistika pa pove, da smo glede porabe piva na predzadnjem mestu v Evropi.

Na glavo prebivavca je Belgija leta 1957 porabila 114, Velika Britanija 78, Nemčija 70, Avstrija 62, Švica 31 in Francija, ki jo imajo za deželo vina, 29 litrov piva. To leto je povprečen Jugoslovian popil samo 5,9 litrov osvežilne penaste pičajo.

Res je po letu 1957 poraba piva naraščala, tako da je predlanskim znašala 10 litrov, vendar pa je lani potrošnja zopet padla. Lani smo popili manjše količine piva kot prejšnje leto. Velik del te penaste pičajo popijejo pri nas tudi tujci, ki so prav v poletnih mesecih najbolj številni v naših gostilneh.

Hčerka gorenjskega očeta v Boliviji pomaga pri napredku dežele in jo opisuje

Bolivija je velika dežela na jugu ameriške celine. Petkrat je večja od Jugoslavije in ima le 3 in pol milijona prebivalcev. Dežela je znana po visokih gorah Kordiljerov, ki se vzpenjajo tudi do 7000 metrov visoko. Tu je tudi znamenito veliko jezero Titicaca. Ceprav ima dežela precej prirodnih bogastev je gospodarsko zaostala. Za njen kulturni napredek skrbi med drugim tudi ameriška državna ustanova »mirovni odred« – Peace Corps. V tej organizaciji je zaposlena že nekaj let tudi Slovenka Ella Doran, hči dr. Kerna, znanega slovenskega zdravnika in organizatorja Slovenske narodne podprtne jed-

note (SNPJ). Peace Corps je v zadnjem času poslala v Bolivijo svojo sodelavko Elle Doran, ki je po poklicu zdravstvena delavka. Svoj čas, ki je imel njen oče še lastno ordinacijo v Clevelandu, v mestu, kjer živi največ slovenskih rojakov, mu je pomagala pri zdravniških poslih.

Ella Doran, ki je prepotovala Bolivijo in pomagala pri zdravstveni službi, objavlja zdaj v največjem clevelandskem dnevniku »The Cleveland Press« svoje vtise s potovanja. Ta dnevnik ima razmeroma visoko naklado (350.000 izvodov dnevno), posamezne številke pa so zelo zajetne, saj obsegajo včasih kar sto strani. Ella Doran

se ni izkazala samo kot spritna medicinska strokovnjakinja, temveč tudi kot bistra opozavka in razumna zapisovanka svojih zapažanj. Bravci Cleveland Pressa hvalijo njene prispevke in jih budno spremljajo. Na listi je naročenih tudi precej slovenskih bravcev iz Cleveland, ker poročata tudi dnevnik redno o vseh prireditvah naših rojakov. V uredništvu tega lista je poseben novinar, ki spremlja življenje in delo naših rojakov in o njih poroča.

Naj povem, da je Kernova hčerka Ella Doran dobila že v očetovi hiši podlago za novinarsko uveljavljvanje. Njen oče, po rodu iz okolice Skofje Loke, je napisal že nekaj knjig, piše pa tudi v slovenske liste v Ameriki. Lansko leto se je mudil precej časa s svojo ženo v Sloveniji.

JOZE ZUPANCIC

Radijski spored

Poročila poslušajte vsak dan ob 4.05, 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. — Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA — 22. junija

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.35 Zabavni orkester RTV Ljubljana
8.55 Za solarje
9.25 Deset pianistov iz desetih dežel
10.15 Popevka za vse
10.35 Komorni orkester RTV Zagreb
10.55 Vsak dan nova popevka
11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Rado Linzner: Izbiro dosegov za letošnjo sezono
12.15 Po domaćih legah in planinac
13.30 Trikrat pet
13.45 Jugoslovanski operni pevci v popularnih operah
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Zabavna glasba

NEDELJA — 23. junija

6.30 Napotki za turiste
8.00 Mladinska radijska igra
8.42 Najboljši pevski zbori na mlađinskom festivalu v Celju
9.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo II.
10.00 Se pomnite tovarši
10.30 Trije glasbeni pejaži
11.30 Nedeljska reportaža
11.50 Tisoč taktorov za dober tek
12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo II.
13.30 Za našo vas
14.00 Koncert pri vas doma
14.10 S slavnimi opernimi pevci
15.15 Zabavni orkester Mantovani
15.30 Prijetno nedeljsko popoldne
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Številnim zvestim

PONEDELJEK — 24. junija

8.05 Veseli domači izvajajo slovenski zbori
8.30 Domača ansambla »Ad hoc« in »Weekend«
8.55 Za mlade radovedneče
9.25 Ponedeljsko popoldne ob narodni pesmi
10.15 Malo Debussyja
10.35 Naš podlistek
10.55 Vsak dan nova popevka
11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Zabavna glasba
12.15 Kmetijski nasveti — Veterina

20.00 Dva česka mojstra iz 20. stoletja
20.20 S popvkami po svetu

20.45 Kulturna kronika
21.00 Glasbena medigra
21.05 Skupni program JRT
22.50 Literarni nočurno
23.05 Ples na valu 327.1 m

TOREK — 25. junija

8.05 Slike z razstave Modeste Musorgskoga
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Gremo v kino
17.50 Kitara v ritmu
18.00 Aktualnosti doma in v svetu

18.10 Skladbice za kratki čas
18.45 Novo v znanosti
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Po domačem...
20.20 Arsen Lupin — radijska priredba
21.00 Za konec tedna ples
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.05 Za mlade plesavce

DRUGI PROGRAM
19.05 Z zabavno glasbo v sobotni večer
19.30 Pianist Benne Misiewiasch
20.45 Scena iz Lohengrina
22.15 Jazz na koncertnem odru

SREDA — 26. junija

8.05 Opera in balet
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Promenadni koncert
18.00 Aktualnosti doma in v svetu

18.10 Od skladatelja do skladatelja
18.45 Ljudski parlament

19.05 Glasbene razglednice

20.00 Panorama zabavnih melodij

21.05 Skupni program JRT
22.50 Literarni nočurno

23.05 Romantični plesavec vinogradov

23.25 Ansambel Slavko Osterc

23.43 Iz grške glasbe

DRUGI PROGRAM

19.05 Po svetu jazz-a
19.35 Nekaj romantičnih melodij

19.55 Simfonija v e-molu
20.45 Klavirska glasba rokokoja

21.00 Humoreska
21.20 Med vzporedniki in polnovevniki

CETRTEK — 27. junija

8.05 Simfonična suita
15.40 Literarni sprečed

16.00 Vsak dan za vas

17.05 Glasbene uganke
18.00 Aktualnosti doma in v svetu

18.10 Od takta do takta
18.45 Na mednarodnih kriptopojih

19.05 Glasbene razglednice
19.05 Glasbene razglednice

DRUGI PROGRAM
19.05 Uvodni takti z ansamblom Horwadel
19.20 Prerez opere Madame Butterfly
20.01 Popularne orkestralne skladbe
20.45 Zabavni kaleidoskop

20.45 Pojo invalidski parti-zanski pevski zbor
13.30 Zabavni potpuri
14.05 Zabavni orkester Rudy Risavy
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Če želite, zaplešite
16.00 Vsak dan za vas
18.05 Sovjetski violinisti
18.00 Aktualnosti doma in v svetu

18.10 Turistična oddaja
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov

DRUGI PROGRAM
19.05 Majhni zabavni ansambl v plesitem ritmu
19.35 Faustovo pogubljenje — oratorijski film
20.45 Komorni intermezzo

21.00 Melodije po pošti

PETEK — 28. junija

PETEK — 28. junija
8.05 Starejša slovenska glasba

8.30 Nekaj vedre glasbe ob delu

8.55 Pionirski tehnik Petkov simfonično dopoldne

10.15 Iz repertoarja Marjane Deržaj in Staneta Mancini

10.35 Naš podlistek

10.55 Vsak dan nova popevka

11.00 Pozor, nimaš prednosti

12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Ivo Jeličič: Selekcija goved na Hrvaškem

12.25 Domaci napevi za prijetno popoldne

12.45 Srbske narodne pesmi

13.30 Drobne orkestralne skladbe

14.05 V paviljonu zabavne glasbe

14.35 Novosti iz fonoteka

15.15 Napotki za turiste

15.40 Domači napevi za prijetno popoldne

16.00 Vsak dan za vas

17.05 Dragulji iz oper

18.00 Aktualnosti doma in v svetu

18.10 Od tod in ondod Iz naših kolektivov

18.45 Glasbene razglednice

20.00 Cetrt ure v inozemski renesansi

20.15 Tedenski zunanjopolitični pregled

20.30 Grievovi večeri

21.00 Godala v ritmu Oddaja o morju in pomorskih

22.15 Skupni program JRT Glasba velikih mojstrov

23.35 Za lahko noč pojeta Ella Fitzgerald in Frank Sinatra

DRUGI PROGRAM

19.05 Iz opere »Koštana«

19.30 Igrajo veliki zabavni orkestri

20.00 Med deli Johanna Sebastiana Bacha

20.27 Iz stare poljske glasbe

20.45 Popevke v zabavne melodije

21.13 Koncert za violončelo in orkester

21.30 Vsak dananje življenje Etruskov

21.45 Jazz do 22.00

PONEDELJEK — 24. junija

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Storžič — ob 16., 18. in 20. uri

NIKOLI V NEDELJO, gr. SKI film (samo danes)

Letni kino Partizan — ob

20.30. uri NIKOLI NE POPOUŠCAJ, ang. film

TOREK — 25. junija

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Sreda

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Storžič — ob 10. uri USPA-

VANA LEPOPOTICA, ameriški barv. mladinski film ob 14.

LEPI ANTONIO, ital. film ob 22. uri MILIJONARKA,

premiera angl. barv. CS filma

Storžič — ob 16., 18. in 20. uri PEKLENSKI KLUB, ang. barv. CS film

Letni kino Partizan — ob

20.30. uri NIKOLI NE POPOUŠCAJ, ang. film

KINO

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Storžič — ob 16., 18. in 20. uri

NIKOLI V NEDELJO, gr. SKI film (samo danes)

Letni kino Partizan — ob

20.30. uri NIKOLI NE POPOUŠCAJ, ang. film

Kino

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Sreda

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Storžič — ob 10. uri USPA-

VANA LEPOPOTICA, ameriški barv. mladinski film ob 14.

LEPI ANTONIO, ital. film ob 22. uri MILIJONARKA,

premiera angl. barv. CS filma

Storžič — ob 16., 18. in 20. uri PEKLENSKI KLUB, ang. barv. CS film

Letni kino Partizan — ob

20.30. uri NIKOLI NE POPOUŠCAJ, ang. film

Kino

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Sreda

Center — ob 18. in 20. uri

MILIJONARKA, ang. barv. CS film

Storžič — ob 10. uri USPA-

VANA LEPOPOTICA, ameriški barv. mladinski film ob 14.

LEPI ANTONIO, ital. film ob 22. uri MILIJONARKA,

premiera angl. barv. CS filma

Storžič — ob 16., 18. in 20. uri PEKLENSKI KLUB, ang. barv. CS film

Letni kino Partizan — ob

Proti potovalni bolezni

Motoriziranemu prometu tudi stokilometrske razdalje niso več zapreka. V zvezi z daljšimi potovanji se je pojala bolezen, ki ji pravimo potovalna bolezen.

Vsakdo pozna simptome te bolezni. Dobimo neprijeten občutek v želodcu, oblige nas mrzel pot, v glavi se nam vrvi in kmalu sledi mučno in lahko tudi dolgotrajno bruhanje. Procentualno obide največ ljudi slabost pri vožnji s parnikom, nato z avionom in avtomobilom. Na železniških vlakih je število obolelih manjše. Na splošno pa ženske dosti teže prenosajo potovanje kot moški. Počitnice in dopusti so pred nami, gotovo bomo sli na dalšo pot, zato morda ne bo napak, da si preberemo nekaj napotkov, kako si bomo pomagali pred slabostjo.

Pri lažji slabosti odpremo usta in globoko dihamo. V vlaku naslonimo glavo nazaj, pogled usmerimo na kak predmet v vagonu, ne lovimo z očmi minobežeče pokrajine in telegrafske drogove. (Že samo pogled na mimo drveče predmete nam lahko povzroči slabost.)

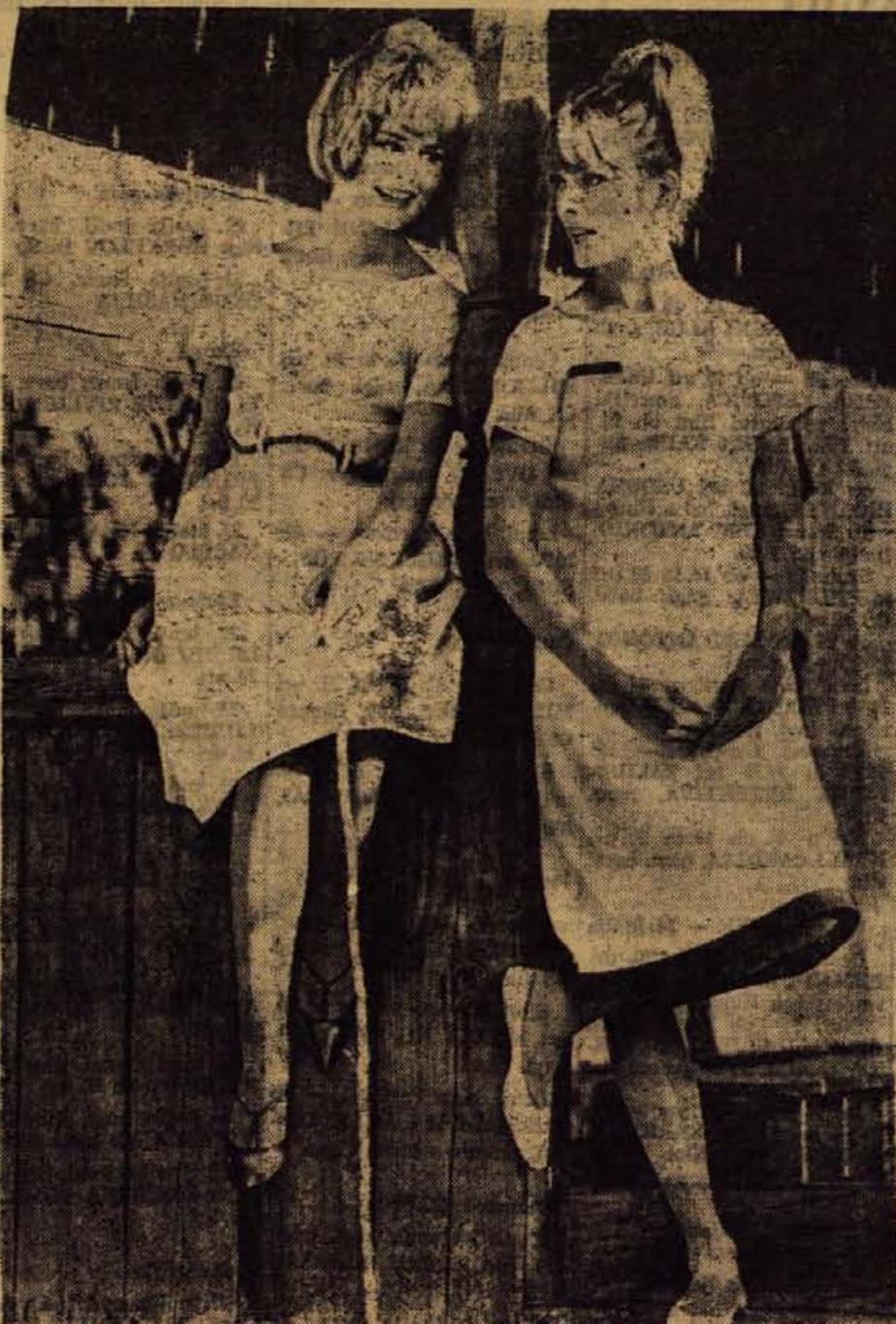
V avtomobilu skrbno pazimo, da je notranjost dobro prezračena. Če so sopotniki zelo občutljivi, naj voznik upošteva njihovo nagnjenost k slabosti in naj vozi previdnejše, počasneje, posebno na ovinkih.

Pri potovanju z letalom in s parnikom mnogi trdijo, da je prav strah glavni povzročitelj slabosti. Preizkušeno pravilo je, da se nikar ne podajmo na pot s praznim ali prenapolnj enim želodcem.

Medikamenta pomagajo navadno, če se jih poslužimo vsaj pol ure pred začetkom potovanja. Današnja najbolj cenjena sredstva so tista, ki vsebujejo vitamin B. Zanesljivo ime zanj je Pyridoxin. Če vzamemo ta vitamin pravčasno, smo lahko hrz skribi pred posledicami vožnje.

Se en nasvet, ki naj bi ga upoštevali. Pred daljšim potovanjem ne preglejmo samo svoje denarnice, pač pa tudi nas zdravnik temeljito pregleda.

Starejsi ljudje in tisti s slabim srcem naj raje ne hodijo na dolga, naporna potovanja. Ne pozabite vzeći s seboj nekaj zdravil, npr. pomirjevalne kapljice, tablete proti bolečinam in tudi na obvezne za lažje poškodbe pomicljive. Torej, kdor slabo prenasa potovanje naj še pred vožnjo ukrene vse potrebno, da ga ne bo potovalna bolezen spravila ob vse užitke.

Kaj bomo oblekle za na pot

Računajmo, da so avtobusi in vlaki v poletnih mesecih posebno polni in morda malce bolj zanemarjeni. Zato bomo premislice, kaj bomo oblekle za na pot. Prav gotovo ne visokih belih salona jev z visoko koničasto petko in široko nabrane svetle obleke. Ni samo nepraktično, celo smešno je. Vedno in povsod je primeren kostim; poletnega lahko dobimo že za jajo.

ne prevelike denarce. Prav prikupen bi bil iz lanokrila, ki ga dobite po naših trgovinah v vseh pastelnih barvah. Tudi krilo in bluza sta vedno primerna spremljevavca naših popotovanj. Kaj pa hlače? Že res, da so praktične, vendar za ženo — mater niso primerne. Seveda na letovanju je to drugače, tam jih le nosite, samo če vam prista-

Ob pustih hladnih dneh smo si zaželete sončnega vremena in skorajšnjega dopusta. Zdaj pa je oboje pred vratim. Privoščimo si lahko bolj domiselne obleke, seveda pa na praktičnost ne bomo pozabili.

Dve poletni plateni obleki sta v puštelni barvi in v živahnem stilu poletne mode.

Lepo in praktično

Poletna moda se zaveda: tega, zato je preprosta in elegantna. Čeprav so modni kreatorji kaj radi zakrivljal žensko linijo, je letos dano precej svobode glede izbiro oprijete ali prosto padajoče obleke. Pas je lahko močneje poudarjen, a ne stisnjen. Obstajajo kar tri možnosti: (tako je ugodeno vsem okusom) pas je na normalnem mestu in ga poudarimo s pasom ali z globokimi šivi ob pasu. Pomaknemo ga lahko pojavljubno navzdol, pri empire oblekah pa mladostno poskoči navzgor.

Enodelne obleke

Enodelne obleke imajo letos prednost! Značilni so širje tipi: že tolkokrat omenjena obleka v srajčnem stilu je ozka in brez rokavov, za popoldanske ure pa s širokim krilom (vendar brez poškrobljene spodnjice), često je okrašena

na z vrvicami, naštitki ali naborki. Prednost obleke v tem stilu je predvsem v tem, da pristoji skoraj vsem postavam. Izbrati si je treba le primerno blago in skoraj gotovo bo pristojala.

Za lepo raščene ženske je prikladna obleka v princes kroju, toda ženske s premočnimi bočki si je raje ne omislite! Tretji tip obleke letosnjega poletja je plisirana obleka in četrти: ozko oprijeta, ki jo dopolnjujejo jopic ali bolero.

Krilo

Jasno nam je, da je krilo ostalo dolžinsko nespremenjeno. Zelo pogosta in priljubljena zlasti pri športnih oblekah, možna tudi pri elegantnih, je globoka sprednja guba, imenovana Diorjeva guba. Ne bomo pozabile na krilo s širimi gubami in večno lepo ozko krilo tudi letos zivi.

Kostimi

Posebno v poletnih dneh nam pride prav kostim. Barvo si bomo izbrale pastelno, pomislite bomo seveda, kakšne imamo lase in oči ter pogumno izbrale. Jopice kostimov segajo do bokov in so lahko tesneje oprijete kot doslej. Ovratniki so majhni, rokavi ozki in vstavljeni, gumbi majhni in pogosto v obliki kroglic. Razen takih jopic so priljubljene in zelo elegantne daljše, segajo precej prek bokov in se dvoredno zapenjajo.

Bluze

Bluze, kot v vsakem letnem času, tudi v poletju igrajo pomembno vlogo. Navadno jih imamo zataknjene za pas, športne bluze so prosto padajoče. So brezrokavne ali z dolgimi rokavami z dvojnimi manšetami. Elegančne so tako imenovane »Mozart bluze«, so iz batista, zorčeta polne naborkov, volanov, s plastoni ali vstavlje nimi špicami.

Ljubezen in film

Razgovor Marguerite Duras - Jeanne Moreau

Jeanne Moreau je svojim filmskim ljubezni pred kratkim dodala tudi Anthonyja Perkinsa — v filmu »Proces« Orsona Wellesa, po Kafkinem romanu

Dostikrat gledamo filmske igrače v ljubezenskih prihorih, ob katerih se nehoti vprašamo: Ali je mogoče to igrati z nekom, ki ga ne ljubiš? Kje se tu konča ljubezen in kje začne igranje? Ta vprašanja si je zastavila tudi znana franc. scenaristka MARGUERITE DURAS (Hirošima, moja ljubezen, Moderato cantabile) in se z njimi obrnila na svojo prijateljico — priljubljeno in odlično igravko JEANNE MOREAU. Iz njunega zanimivega razgovora posredujemo nekaj najznačilnejših odломkov.

Zenske zvijače

Kot igravka, pravi Jeanne Moreau, »si nenehno v čustvenem položaju ženske, ki bo pravkar doživela veliko ljubezen svojega življenja. Segaš po vseh svojih ženskih zvijačah.«

Zase priznava, da ni nikoli v svojem življenju brez ljubezni; ali se pravkar začenja ali pa se je že razcvetela — ali je na višku lastnega odkritja ali pa že umira.

»Kadar sem resnično zanjubljena, to seveda vpliva na užitek, ki mi ga daje igranje. Vsa sem čustveno uglašena, v pripravnem stanju, bi lahko rekla. Toda ljubezen, ki jo upodabljam v filmu, je vzorna v primeri s tisto, ki jo »igram« v resničnem življenju.«

Ce v takem obdobju igra ali čuti, da igra »zanj«?

»Nikoli. Nikoli ne igram samo zanj. V tistem stanju izredne senzibilnosti sem zaradi njega, toda hkrati on izginja iz moje zavesti. Bolje igram zaradi njega — toda ker bolje igram, pozabim nan. Cim globlje se spojim z vlogo, tem bolj se izmikam njegovemu dosegu. In doda: »To, vidiš, je igravčeva nevestoba.«

Malokatera ženska je tako občudovana kot ona in okoli malokatere se vrti toliko ljudi kot okrog nje — in vendar načrta pogovor o osamljenosti ženske. S svojo gospodinjo Ano in šoferjem Albertom živi sama v majhni stanovanjski četrti, v ulici des Missionaires v Versaillesu. Njen sin Jérôme pride do-

moy le med počitnicami, med letom je v šoli v Švici... Toda njena iluzija ostaja. Jeanne pravi:

»Da bi živila sama? Tega ne bi mogla nikoli.«

In čeprav živi samotno življenje, ima Jeanne mnogo prijateljev. Imenuje nas:

»moj svet.«

»Vedno moram čutiti svoj svet okrog sebe. Ni važno, kako daleč proč ali kako bližu so, samo da so tu. Z eno samo izjemo. Nekaj tednov, preden pričnemo snemati film, moram pustiti vse za seboj in postati tuška — nekdo čisto drug, posvečen čisto drugačnemu življenju, kot je moje lastno.«

Težke preizkušnje

Njeni filmi jo trgajo na dvoje... Vsak film je zanje težka in čustveno naporna preizkušnja — preizkušnja, po kateri je, kot pravi sama, rekonvalsent — tako telesno kot duševno... Morda so njeni filmi vzrok osamljenosti, ki sem jo prej omenila. Strašno protislovje — toda nujnost, katere posledice so ji prinesle več let nesreče po »Ljubimcih.«

V tem filmu je Louis Malle vztrajal, naj Jeanne odigra prizor, ki velja za najkočljivejšega in najtežjega v sodobnem filmu. V času sneemanja sta bila strastno zanjubljena, in čeprav je bil prizor, ki ga je zahteval od nje, prav tisti, ki ga ni mogla odigrati, ne da bi mu bila nezvesta — ga je vseeno zahteval od nje.

»Obenem me je bilo sram in Adam Faith.

in sem ga ljubila. Nisem mu mogla odreči, da bi igrala tako, kot je želel, ker sem ga ljubila. Toda vedela sem tudi, da bo to konec najine ljubezni. Ko sem zaigrala, kot je hotel, ni mogel prenesti misli, da me drugi ljudje lahko vidijo tako, kot so me — tako, kot me je do tedaj lahko videl samo on.«

Posledica tega je bila neizbežna. Jeanne je leta nosila tragedijo svojega uspeha in nikoli več ni šla gledat »Ljubimcev.«

Drevo znova cveteti

Stalno jo ima, da bi, kot pravi, »končala s tem« — da ne bi posnela nobenega filma več. To še posebno ob koncu vsakega sneemanja.

»Na tej točki me mika, da bi enkrat za vselej opravila z vso stvarjo. Vsa sem v filmu, ki sem ga pravkar posnela. Film je končan. In nenačoma ne vem, kje sem.«

In potem?

»In potem se začne znova. Zelja, ponovno živeti, zatorej igrati. Nenadoma je, kot da bi drevo, ki sem mislila, da je odmrlo, oživel. Začne cveteti od vrha do tal. Poviši se nov film, še bolj vabljiv kot zadnji. Na začetku sem mislila, da je težko postati igravka — toda čas in uspeh napravita to še težje.«

»Zaradi rastočih zahtev publike?«

»Ne. Zato, ker je človek vedno v skušnjavi, ki se ji mora upreti — da bi delal to, kar hoče publika, namesto tega, v kar sam trdno verjam. Vedno težje je igrati, izbirati. Z drugimi besedami: upreti se mamili lastne nečimernosti. Igravka ni skromen človek. Mislim, da je to za žensko naraven poklic — deloma prav zato, ker tako silno godi človekovi nečimernosti. Stalno jo moraš brzdati, se je vselej zavedati. Ni mnogo igravk, ki so okusile uspeh, da bi z-

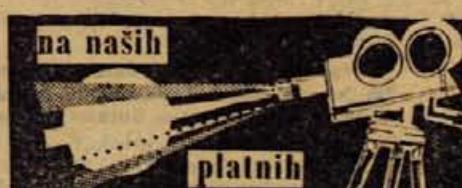
lahkoto zavrnile vlogo, za katero mislijo, da bi jim omogočila pokazati se v vsem svojem sijaju.«

»Z drugimi besedami, napol ne smeš izbrati filma samo zaradi vloge, ki ti jo ponuja?«

»Tako je. To je za igravko polom. Ne more si kaj, da je ne bi videli z vseh zornih kotov v slabem filmu. In na ta način jo film potegne na svojo lastno raven...«

Ali jo je kakšen moški že kdaj nagovarjal, naj pusti igranje? Ne. Kaž, takega se ji še ni zgodilo.

»To je nekaj, česar si ne morem nitj zamisliti. Sicer pa, če smo čisto iskreni, kadar me kakšen moški ljubi, me ljubi takšno, kakšna sem — z vsemi napakami in lastnostmi. Ljubi tudi to, da sem igravka — pa čeprav tega ne prizna. Ljubi me tudi zato, ker me je videl na platu. Če bi mu dala svojo svobodo, bi ljubil nekoga drugega.«

»MILIJONARKA« je uspela ameriška komedija (z nekaj satiričnimi puščicami) na račun dostikrat prismuknjenega sveta milijonarjev. V filmu igrata Sophia Loren in odlični angleški komik Peter Sellers.

»ISKANJE AVRIKE« sovjetskega režiserja Mihaila Kalika je ne več nova zgodba o očetu, ki je med vojno izgubil sled za svojo hčerko in jo po dolgih letih iskanja spet najde. Igrajo N. Timofejev, V. Lepko in V. Četverikov.

»NIKOLI NE POPUSCAJ« angleškega režiserja Johna Guillermina je zabavna kriminalka o človeku, ki mu nič v življenju ne uspe — na koncu pa pri svojem poslu naleti na gangsterje in v borbi z njimi dobi zaupanje vase. V filmu igrajo Richard Todd, Peter Sellers, Elizabeth Sellers

Prišel je natakar in povprašal Herberta, če bo še naročil pijače. Herbert ga je z gnušom pogledal in odkimal.

»Kolikokrat bi ti morala povedati, da v kavarni v Gallerii ne smeš sedeti pri praznem kozarcu,« je ostro dejala Franziska. »Naroči torz!«

»Se en konjak!« je Herbert rekel natakarju. Franziska si je prižgala cigaretto. Opazovala je karabinjerja, ki sta pravkar šla mimo. Glavi s triogljivnikoma sta štrelji visoko nad množico; videti sta bila resna. Karabinjerji so vselej videti resni, najbrž gre za narejeno držo, vendar mi ugaja. Živiljenje bi morallo biti podobno obrazu resnega moškega, dostojanstvenega moškega, smehljajočega se moškega, podobno obrazu moškega, ki je v resnicu moški.

»Dejstvo, da se ti zdim ogaben, je najbrž kriva okoliščina, da si pravkar razmisljava o svojem prijatelju,« je rekel Herbert.

»Nikar ne pretiravaj!« je rekla Franziska.

»Malce težko se privajam tvojemu načinu govorjenja, če ne nasprotuješ.«

»Oh, mar si užaljen?« je vprašala Franziska. »Nisem slutila. Sicer te običajno ni mogoče razčaliti.«

Hladno je zavrnila pogled moškega, ki jebral 'Corriere'. Mar vidi, da se prepričava?

»Ce meriš na to, da sem tako doosten in ti puščam majhne prostosti...« Herbert ni dokončal stavka.

»Moje majhne prostosti!« je dejala Franziska. S tihim, razburjenim glasom je vprašala: »Spim s tvojim predstojnikom, kadar se mu zahoče, to imenuješ 'moje majhne prostosti'? Povedala ti bom, kakšne so bile doslej 'moje majhne prostosti': to, da sem isto večkrat počenjala tudi s teboj. In to sem počenjala s teboj, ko sovražim Joachima — počenjala v trenutkih, ko sem Joachima najbolj sovražila.«

Natakar je postavil kozarc konjaka pred Herberta in del oba računa pod krožniček s kozarem. Franziska je gledala, kako je majhno dekle za prodajno mizo v Biffiju sipala v steklene posode zlate in srebrne polnjene bonbone, svetlikajoče se v neonski luči, ki se je lomila v tobačnem dimu, polbliskih kroma in rjavem mahagonijevem pohištву. Biffi je bil prenapolnjen. Polnjeni bonbonov je za kakšnih dvajset do trideset funтов, kdo neki jih toliko kupuje? Moški s časnikom ne zre več semkaj, hvala bogu, nočem prič, ki bi videle, kaj se bo zgodilo.

»Vem,« je rekel Herbert, »to si mi že večkrat povedala. Vendar ne razumem, čemu mi prav zdaj uganjaš tole. Le povprašal sem te, če si želiš z menoj ogledati cerkev.«

Oh, bog, da, popolnoma prav ima, odvratno sem se vedia in prav tega nisem hotela. Le popolnoma mirno in tisto sem hotela vse končati, ženske smo strašne, ne znamo popustiti, toda čeprav je šlo narobe, moram zdaj doseči konec, konec, konec.

»Zato, ker bo zdaj vsega konec,« je rekla. »Konec s teboj, konec z nama.«

Herbert je vprašal: »To pomeni, da se nameraš ločiti?«

»Ločitev,« je rekla Franziska. Zategnila je besedo. »O tem še nisem premišljevala. Da, kajpada, ločitev. Toda sprva bi želela le oditi. Proč od tebe.«

»Kdaj?«
»Zdaj. Takoj zdaj.«
»Ah! In kam?«

»Ne vem. Kamorkoli.«
»Torej sodim, da pojdeš k Joachimu.«
»Ne,« je rekla, »prav zanesljivo ne k Joachimu.«

»Franziska,« je rekla, »saj pravzaprav sploh nisi histerična. Večkrat se zaradi česar koli razburiš, toda histerična nisi. Pozabi torej na to neumnost!«

»Koliko denarja imaš pri sebi?«
»Jaz?« »Čemu?«
»Dvajset tisoč, mislim. Franziska...«

Prekinila ga je. »Daj mi denar!« je rekla. »V hotelu imaš še potovanje čeke.«

»Ne dovolim, da bi počenjala neumnost. Vediva se kot odrasla cloveka!«

»Daj mi denar!«

Znova je z lečami poblisnil v prazno, vzel iz lepa denarnico, segel po dveh desettisočlirske bankovcih in ju izročil Franziski. »Le takšne

volje si,« je rekla. »Cemu igraš takšno komedijo in ne pove raje, da potrebujes denar.«

»Dvajset tisočakov in pet tisoč v torbici. Če bom varčevala, lahko živim štirinajst dni.«

»Hvala!« je rekla. »Kje neki si videla oblike? V Via Monte Napoleone?«

»Herbert,« je rekla, »odhajam. Ne poskušaj me zadržati. Ne teči za menoj, da bi zvedel, kam pojdem.«

»Ah,« je rekla. »Nova pustolovščina.«

»Da,« je rekla Franziska. »Nova pustolovščina.«

»Kdaj te smem pričakovati v Dortmundu?«

Zazrila se je vanj in odkimala z glavo.

»Gre za Italijana? Doslej se vendar nisi zanimala za Italijane.«

»Brez komentarja,« je hladno rekla. »Ali pač,« se je dopolnila, »za dva moška gre: zate in za Joachima.« Segla je po rokavicah. »Se nekaj bi te rada vprašala, Herbert.«

Ni ji odgovori. Očitno še vedno noče vedeti, da odhaja. Navzite temu ga moram še vprašati: »Cemu predvčerajšnjim ponocni nisi pazil?«

Alfred Andersch

RDEČELASKA

Ljubi bog, če žine nekaj kar bo le na polres, bom prekleta in bom morala ostati pri njem, obsojena na nov poskus. To je njegovo poslednje upanje. Morda bo spregovoril tri besede, po katerih bom slutila, da je čutil karkoli zame, ko ni pazil, predvčerajšnjim ponocni, da ga je le trohica čustva do mene zanesla in predvčerajšnjim ponocni ni pazil...

»Majhna obratna nezgoda,« ga je slišala. »Tudi to se lahko zgodi.«

Prav Izral je najodvratnejšo besedo, kar jih je moč najti. Toda morda gre za cinizem, strah pred odkritostjo. Spraševati moram dalje.

»In kaj, če dobim otroka?«
»Ne boš dobila otroka.«

»Da, vendar ni popolnega poročiva, če se je že zgodilo.«

»V najslabšem primeru imava doktorja Paapeja. Ta bo uredil stvar.«

»In kaj, če želim imeti otroka?«
»Pozabiljaš, da ga jaz nočem. Dokler imas odnos z drugim moškim, nočem otroka.«

Vstala je.

»Saj me vendar ne moreš pustiti tukaj,« je rekla Herbert. Nenadoma je bil videti bleđ, pod rjavo poltjo je posnel. Tudi Herbert je vstal. »Potrebujem te vendar. Jutri imava spet pogovore z ljudmi iz Montecatinija.«

»Poklici Berlitz-School!« je rekla Franziska. »Jutri zjutraj ti bodo poslali tolmacico v hotel.«

Odšla je in Herbert se je na pol priklonil, s priklonom je hotel ublažiti njen nenadni odhod

iz kavarne Biffi, čutila je, kako se je nekaj ljudi ozrlo za njo, natakar, una rossa genuina, meraviglioso!, potem se je spet posvetil gostom, odšla je skozi njihajna vrata v Biffi in se obrnila proti desni in naglo skozi gnečo v galleriji, na trgu pred Scalo je takoj ujela tramvaj za Stazione centrale.

Fabio Crepaz, pozno popoldne

Medtem ko je Fabio še vadiil, je vstopil vdonin otrok, ostal ob steni, z rokami, prekrizanimi na hrbitu, in poslušal. Resno ga je gledal in Fabio mu je nameril resen pogled; ni se nasmehnil. Njuna srečanja so bila vselej resnobna kot pri dveh odraslih ali dveh otrocih; otroka, s katerim bi moral ravnat kot odrasel človek, Fabio med vežbanjem na violino ne bi trpel. Vrh tega deklica ni prihajala v sobo zaradi igranja na violino ali vsaj ne samo zato. Rada ga je poslušala, posebno če je igral jasne, lahkoh razumljive napove, toda to, kar jo je prvikrat in vselej kasneje vabilo v njegovo sobo, je bila slika, majhen posnetek Giorgionejevega 'Viharja', ki je brez okvira stala na mizi, napolnjena na steno. Fabio je kupil reprodukcijo v trgovini s slikami blizu Accadémie, vendar je v časovnih razmakih obiskoval tudi galerijo, da bi pogledal izvirno delo. Opazoval je, kako se je malo Serafina tudi danes tiho pomikala ob steni do mize in ogledovala sliko. Pod gostimi rjavimi in gladkimi lasmi je imela trioglat, rjav obraz. Fabio je vedel, da je Serafina na Giorgionejevi sliki najbolj pritegovala naga ženska, ki je dojila otroka; Serafinina mati mu je pripovedovala, da jo je dekletce nekoč vprašalo, čemu ne sme piti iz njenih prsi. Ko pa je danes Fabio odložil lok, ga je vprašala: »je tale moški od te ženske mož?«

Fabio je pogledal sliko in odgovoril: »Najbrž.«

»Cemu torej ne stoji pri svoji ženi?« je vprašalo dekletce.

»Med njima je reka,« je rekel Fabio.

»Ta reka sploh ni reka, temveč majhen potok,« je rekla Serafina, »moški bi zlahka stopil čeznjo, k ženski in svojemu majhnemu otroku.«

»Ne vidis, da gre moški na delo?« je vprašal Fabio. »Prav verjetno je ribič, saj nosi dolg čolnarski drog.«

»Ne sme oditi, nevihta prihaja,« je reklo dekletce. Pokazalo je na blisk med oblaki v ozadju.

Fabio Crepaz je žalosten strmel v rjave lase otroka, ki ni hotel razumeti, čemu nima oceta. Prav toliko je bila stara, da se je naučila prebrati očetovo ime; če je stopila iz hiše, ga je prečitala na veliki spominski plošči, posvečeni beneškim židom, ki jih je med vojno odgnala in pobila SS; visela je na hiši, kjer je Fabio najel stanovanje pri Serafinini materi, nasproti stare sinagoge. Fabio je poskrbel, da so nanjo zapisali tudi ime njegovega prijatelja Tullia Toldanja, čeprav se je Tullio celo vrnil, umirajoč se je povrnil domov iz mrtvaške tišine; pet let je umiral za jetiko, ki si jo je nakopal v Majdaneku. Zanj, za Fabia, je imela slika drugačen pomen kot za malo Serafino. Pomenilo je večno ločitev moža od ženske. Na enem bregu je sedela ženska, naga in iskrena, začarana v svoj mali obred plodnosti, svetlo razsvetljena, čista formula najplemenitejše biologije, na drugem bregu pa je stal moški, teman, lep, malomaren, uživaški, zajubljen, ustvaril je otroka; mlad in tolklian, poduhovljen in skrivosten se je še enkrat obrnil, toda voda — »zlahka bi stopil čeznjo« — je neprehodna, temna in globoka ležala med njim in materjo z otrokom, oblačno stoljetno nebo je trgal mogočen blisk, osvetljeval je mesto, reko in drevesa, kakrsna so bila v Benečiji, onkraj Mestra in Dona di Piave, krajev, kjer je bil doma Fabio.

»Mnoge ženske nimajo mož,« je rekela Serafina. Ce bi imel otroka, mu ne bi ničesar prikrival. Tudi tedaj ne, če bi moral karkoli posjetiti. »Več,« je reka, »ljudje umirajo v različnih časih. Skupaj ne morejo ostati.«

Serafina ga očitno sploh ni poslušala. Z notnom je praskala krog dojenčkove glave, rjav lasje so ji padali na obraz. Fabio je videl na dekletu le rjave lase in modro pralno obleko.

»Rada bi imela takšnega majhnega brata,« je rekla.

Z vesoljsko ladjo sem poletel v vesolje

Že veliko sem bral o kozmonavtih. Prvi je poletel v vesolje Jurij Gagarin.

Tudi jaz sem si zaželel, da bi poletel tja. Ta želja se mi je uresničila. Bilo je 32. maja 1967. leta. Pred čoto me je čitala vesoljska ladja. Sedel sem vanjo in motorji so zbrneli. Raketa je z močnim sunkom vzletela. Dvigala se je višje in višje. Bal sem se, da se ne bova zaletela v Lu-

mlada rast

no. Pritisnil sem na gumb. Raketa je dobila še večjo moč. A bilo je že prepozno. Raketa se je s tako močjo zaletela, da svet kar padla skozi Luno in nato letela dalje. Naenkrat je pred nama stala velika gora. Postalo me je resnično strah. Pritisnil sem na gumb, da bi se raketa ustavila. Toda v zmedu sem pritisknil na napacnega in raketa je z vso močjo treščila v goru in se razletela na drobne koce. Zacet sem leteti proti zemlji. Ljudje so me videli, ko sem padal in takoj so razpeli rjuhe, drugi pa so postali po resnični avto. V bolnički sem ostal dva meseca. Ko sem ozdravel, so me zdravniki poslali domov. Danes me je mama vprašala: »Ali si se cel?«

Franci Tehar, osnovna šola Preddvor

Solsko leto je končano. To je zadnji skupen posnetek pred počitnicami. Mnogi so odšli iz šole za vedno. Drugi se bodo v njo vrnili po počitnicah, ki jih bodo izrabili za počitek in zabavo.

Nisem storila prav, mama!

Mnogo je pretrpela. Bila je kurirka. Prestala je beguniško jebo. Zverinsko so jo preteplj, toda izdala ni.

Mati je za družino sončni žarek.

Bila je bolna. Imela je hudo angino. Ko sem prisla iz šole, me je prosila, naj grem v trgovino po limono. Surovo sem odgovorila.

Potem bom zamudila kino.

Postala je žalostna in je skoraj jokača.

Na filmskem platnu so slike pozirale druga za drugo. Kadar sem bolna jaz, ne ve, kaj bi mi dala, da bi čimprej ozdravela. Bilo me je sram. Prerinila sem se do vrat. Planila sem na cesto.

Sedela je na stolu in si pripravljala čaj. Bila je bleda. Nisem storila prav, mama... Odpustila mi je.

Adica Reja, 7. razred
osnovne šole Preddvor

KNJIGA

To je zgodba o knjigi, ki je nekoč bila v izložbi v pisanih platnicah in mamila dečke in deklice, da bi jo vzeli v roke, prelistali in brali. V tem ni prav nič nenavadnega, mar ne? Tudi danes stoeje v izložbah knjige, z njihovimi ovitkov nas gleda ali uporni Robinzon ali Indianec v svoji bojni opremi ali slavni partizanski junak. Klicajo nas, naj se z njimi spoznamo, naj postanemo njihovi prijatelji.

Morda to tudi ni prava zgodba. Toda dobro, naj bo zgodovina knjige — kaj ni to vsečno? Ta knjiga ima naslov »Ostržek«. Tisti, ki radi berijo, vede tudi, kdo je njen avtor. Ta knjiga je bila tedaj v izložbi, midva s prijateljem Zoranom, pa sva bila še dečka. Nekajkrat sva šla v knjigarno in prosila starega knjižničarja, naj nama jo pokaže. Rad je izpolnil najino željo, nato pa je knjigo spet postavil v polico in dejal: »Pridita, kadar bosta imela denar. To je vse, kar vama lahko rečem.«

Midva seveda nisva vedela, kako priti do denarja. Preostalo nama ni nič drugega, kot želeno ogledovati knjigo za steklom. Nazadnje pa se nama je vendar nasmejala sreča.

Na koncu šolskega leta je moj prijatelj dobil »Ostržka« — kot nagrado za odličen uspeh. Prtekel je, da me vzradosti in vzklikni: »Glej, na jina knjiga! Brala jo bova skupaj.« Začniva takoj, sem predlagal. Prebrala sva jo skupaj. Potem sva jo še enkrat brala, vsak zase. Knjigo je Zoran skrbno hranil, jaz pa sem jo, kadar sem bil pri njih, vzel v roke in listal po njej. Bila mi je dražja od ostalih knjig, nisem mogel pozabiti s kakšnim poželenjem sva jo ogledovala v izložbi.

Minilo je leto dni!

Zoranovi starši so se preselili v drugo mesto in s starši seve tudi on. S seboj je odnesel najino knjigo. Kljub ločitvi nisva pozabila drug na drugega. Dopisovala sva si, a nekoč sem Zoranu tudi obiskal v novem mestu. Tedaj sva zopet skupno prebirala »Ostržka« in obnavljala spomine. To je bilo obenem najino zadnje srečanje, ker se je kmalu začela vojna. Učenci so zapustili klopi in učilnice, namesto peres in svinčnikov so prijeli za puške in stopili v partizanske čete in bataljone, da bi branili domovino in svobodo.

O Zoranu nisem ničesar slišal.

Minili so meseci in leta.

Partizanske enote so napadle in osvobodile mesto, v katerem so stanovali Zoranovi starši. Tudi jaz sem se znašel v mestu. Kakor hitro je

bila borba končana, sem poiskal hišo svojega prijatelja.

Prehodi so bili še vedno zaprti z zapiščenim orozjem.

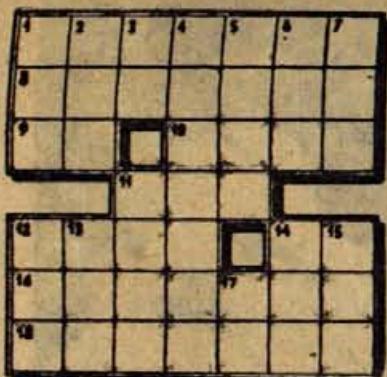
Plamen je še vedno poziral zgradbe, ki so jih začiali sovražniki.

Našel sem zapisčeno hišo. Pohištvo je razbito ležalo na dvorišču in služilo kot zaklon vojakom. Vprašal sem se, kaj se je zgodilo Zoranovim staršem. Tedaj sem nenadoma zagledal na vogalu dvorišča zamazano knjigo. Takoj sem jo spoznal. Da, to je bila tista, s posvetilom naše šole. Ostala je torej tu, v pesku, pohojena od vojaških skrnjev. Dolgo sem listal po njej in mislil na Zoranra. Zalosten sem zapustil opusteno dvorišče. Obljubil sem si, da bom pazil na knjigo, ki sem jo nosil v roki. In hranil sem jo do konca vojne. Tedaj sem šele izvedel, da je moj prijatelj Zoran mrtev. Bil je hraber partizan. Poveljeval je bataljonu.

Knjigo sem imel jaz. Ostala je kot spomin na naša otroška leta, na šolske klopi, na prijatelje, ki ga ni več.

Zoranovi starši so vojno preživelci. Odločil sem se, da jih obiščem in jim dam knjigo, ki so jo oni in jaz tako skrbno čivali. Tako sem tudi storil. In ko sem jim to dal, so dobro dolgo gledali, prelistavali in — jokali. Zajokal sem tudi jaz...

Križanka št. 23

Kosilo

— Kosilo je pripravljeno!

Delitev dela

— Mama, ko bo očka končal z brišanjem posode, mi ga boš lahko odstopila za trenutek, da mi napiši domačo nalog?

Vodoravno: 1. samoveznica, 8. predglednik, 9. prtok Kame v Rusiji, 10. grška boginja zmage, 11. tonovski način, 12. prilet, 14. kemijski simbol za aluminij, 16. pesniška oblika, 18. praznovanje.

Napovleno: 1. živiljenjska tekočina, 2. pregovor, 3. medmet, 4. vrsta nož, 5. zavetišče, 6. struja, 7. naplaciščo, 11. mati, 12. poljedelsko orodje, 13. trenje, 14. moško ime, 15. loščilo, 17. enaka soglašnika.

Zadnje opozorilo

— Zadnjič te vprašam, ali namenavaš vstatiti?

Odobritev

— Draga... to je zame... ali lahko govorim?

Rešitev križanke št. 22

Vodoravno: 1. kantata, 7. anion, 8. nika, 9. sr, 10. toaleta, 12. A(lfred) N(obel), 13. Elan, 14. Stane, 15. abranek.

Vožnja na dopust

— Se peljete na dopust? Potem pa vam ni treba zavidati!

Tekko je biti jugoslovanski turist, še teže pa je ne biti. Kdor tega ne verjam, naj posluša.

Mojega soseda, starejšega, resnega človeka, je žena vodnila v Italijo. Dan za dnem mu je pripovedovala, kako so bili že vsi sosedje v Italiji, kako tam kupujejo tekstil, osi že imajo italijanske lutke in posteljna pregrinjala, samo lepoto trga so. Marka, da bi se on je sedi doma kot zavezana vreča.

industrija, ki trati dotacije in izdekuje vrčce za krompir.

Nesreča so se začele že v Sežani. Naši cariniki so pri Stevi iztaknili 20.000 dinarjev — skritih v ročki kovčka in mu jih vzeli. Tudi zapisnik so sestavili, da bi se oblast labko pomenila s Stevom, ko se vrne s potovanja. Vsem državljanom, ki potujejo, da bi občudovali lutke in posteljna pregrinjala, samo lepoto trga so. Marka, da bi se

po načet.

Ali imate kaj cigaret naprodaj? Imam, pravi Stevo, vesel, da je našel rojaka.

In možak ga je odpeljal skozi bližnja vrata v prostor, kjer ga je čakala zaseda italijanske policije. Odvzela mu je cigarete in sestavila zapisnik, ki se ni mnogo razlikoval od tistega prvega v Sežani. Potem so mu izrekli kazen 15 dni zapora ali pa ča plača v korist tržaških sirot 5.000 lir.

V vlaku, ki se je vrátil v Beograd, sem srečal Steva. Hodniki v vagonu so bili natrpani z luttami in zavoji, s posteljnimi pregrinjali turistov, ki so se srečno izmuznili. Seili in Karibdi.

Zdaj me čaka žena, da bo videla, kaj sem prinesel iz Italije, in vse sosedje z dvorišča stope pred svojimi vrati in gledajo — je pripovedoval Stevo in mrko zrkljko skozi okno.

Naše tegobe

ča, in sploh: bolje bi bilo, če bi se arhitekturi cerkva, pa je znano, s bila ubila, kot da se je poročila z kakšno trdovratnostjo in maščevalnostjo preganja carinska uprava svoje žrtve. S težkim srcem je Stevo sedel v vlak in nadaljeval svoje potovanje; v kovčku je nosil ostank brezema — nekaj brane in cigaret namenjenih za zamenjanje v prostem trgovovanju — v srcu pa bes in žalost. Bes je kipel v

vojne ni vzdržal, se je uklonil in krenil v Italijo, v deželo, kjer cveto limone, zore oranže, kjer prepevajo gondolieri in kjer izdelujejo znamenita posteljna pregrinjala, kakršnih ne premore naša tekstilna

njem ob spominu na ženo, žalost pa ga je peklila, ko je razmišljal o srečanju s sodnikom za prekrške, ki vedno verjame več carinskemu zapisniku kot poštenemu človeku.

Ko je Stevo prišel na trg v Trst, mu je prišel nasproti možak, dokaj došoten po videzu in ga ogovoril po načet:

Ali imate kaj cigaret naprodaj? Imam, pravi Stevo, vesel, da je našel rojaka.

In možak ga je odpeljal skozi bližnja vrata v prostor, kjer ga je čakala zaseda italijanske policije. Odvzela mu je cigarete in sestavila zapisnik, ki se ni mnogo razlikoval od tistega prvega v Sežani. Potem so mu izrekli kazen 15 dni zapora ali pa ča plača v korist tržaških sirot 5.000 lir.

V vlaku, ki se je vrátil v Beograd, sem srečal Steva. Hodniki v vagonu so bili natrpani z luttami in zavoji, s posteljnimi pregrinjali turistov, ki so se srečno izmuznili. Seili in Karibdi.

Zdaj me čaka žena, da bo videla, kaj sem prinesel iz Italije, in vse sosedje z dvorišča stope pred svojimi vrati in gledajo — je pripovedoval Stevo in mrko zrkljko skozi okno.

HOROSKOP

velja od 22. do 29. junija

OVEN (21. 3.—20. 4.) — Nepričakovano se bo finančna situacija glede dočista spremeni. Malce objektivnosti ne bo škodovalo. Ne razpoloženje v družbi. Stavi na številke 365 in 725 in kombiniraj z njimi.

BIK (21. 4.—20. 5.) — No pričakovanih problemov na službenem področju se lotiš na pravem mestu, vendar s precejšnjim rizikom. Ne zanemari stikov z osebami, ki so ti blizu. Planiraj čas za obiske in sestanke. Nedeljska znanka bi te rada videla.

DVOJCKA (21. 5.—20. 6.) — Obeta se prijetno doživetje z draga osebo, vendar bo ob snidenju treba previdno izbirati besede in računati na njen občutljivost. Denarna stiska pologoma mine. Izlet pokvari vreme. Zobobol.

RAK (21. 6.—22. 7.) — Proklinjaš vreme in cene. Zaradi malomarnosti nekoga jih v službi poslušaš, do srede zlepa ne pozabiš, kakor tudi ne obiska. Nekdo pričakuje prijaznih besed iz tvojih ust. Obžaluješ trmoglavost.

LEV (23. 7.—22. 8.) — Razburjanje v službi ne bo kar tako. Prijatelji te potolažijo v prijetni družbi. Ma pa zaradi soseda. Težave v želodcu prehodnega značaja. Smotorno izrabi svoj prosti čas.

DEVICA (23. 8.—22. 9.) — Razmišljjanje o potovanju in slovesu ti požre nekaj živev. Prepusti se dogodkom časa. Nedeljski znanec si želi tvoje bližnje in topnih besed, toda iskrenih. Malce več odločnosti v boju z obrekavci.

TEHTNICA (23. 9.—22. 10.) — Padeš v spretno nastavljeno past sebične osebe. Z denarjem ne bo moč vsega poplačati, temveč z ljubezni in samopremagovanjem.

SKORPIJON (23. oktobra do 22. novembra) — Ne razburjaj se, če se bodo tvojim nepremišljenim besedam smeiali, smeš se še ti. Obstaja nevarnost, da se ti draga oseba izneveri. Tu je potrebna taktika in ne grobost in zasledovanje. Izlet.

STRELEC (23. 11.—22. 12.) — S težavo rešiš kočljivo vprašanje z uradno osebo. Zapadeš v melanolholijo. Posvetuj se s prijatelji. Delovni plan ti pokvari vreme.

KOZOROG (23. 12.—20. 1.) — Previdno razišči vzroke, zakaj se ti godi krivica na čustvenem področju, nato sele obsojaj. Pazi, nekdo te zaslužuje. Uveljavši se s humorjem.

RVNAR (21. 1.—19. 2.) — Razburjanje zaradi vremena in čudnih želja osebe drugega spola bo prehodnega značaja. Previdnost, da ne bo vsebina tvoje denarnice samo tvoja skrivnost. Prijetna vožnja v petek.

RIBI (20. 2.—20. 3.) — Malce obžaluješ nesmotreno izkoristenost prostega časa. Dialogov v sredo zvečer zlepa ne pozoviš. Hranjenju bo zadoščeno še v prihodnjem mesecu.